

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Priznanja na področju varnosti in zdravja pri delu 2007

Uvod

Zagotavljanje varnega in zdravega delovnega okolja ne vpliva le na zmanjšanje števila poškodb pri delu in poklicnih boleznih, temveč pripomore tudi k večji produktivnosti organizacije. Ukrepi na tem področju pa pomembno prispevajo tudi k splošni blaginji družbe.

Da bi delodajalcem in delavcem s konkretnimi primeri prikazali koristi upoštevanja dobre prakse na področju varnosti in zdravja pri delu ter jih spodbudili k razmišljanju o uvedbi izboljšav na tem področju, je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve leta 2003 podelilo prva priznanja za dobro prakso na področju varnosti in zdravja pri delu.

Letošnjega tekmovanja za priznanje "Dobra praksa na področju varnosti in zdravja pri delu 2007" se je udeležilo pet organizacij s šestimi primeri dobre prakse, ki so predstavile rešitve v zvezi s kostno-mišičnimi obolenji. Komisija za ocenjevanje kandidatov za priznanje »Dobra praksa na področju varnosti in zdravja pri delu 2007« je izbrala dva najboljša primera dobre prakse, ki ju predstavljamo v nadaljevanju.

Priznanji za najboljšo dobro prakso

na področju varnosti in zdravja pri delu 2007
prejmeta

SAVATECH d. o. o., Škofjeloška cesta 6, 4000 Kranj

in

Splošna bolnišnica Murska Sobota, Rakičan, Ulica dr. Vrbnjaka 6, 9000
Murska Sobota

SAVATECH d. o. o.

Družba Savatech že od ustanovitve v letu 2002, ko se je gumarstvo v okviru poslovne skupine Sava organiziralo na novo, nadaljuje tradicijo proizvodnje gumenotehničnih izdelkov in pnevmatik. Je nosilec razvoja gumarstva, ene od osnovnih dejavnosti, ki jih Sava razvija v okviru svoje poslovne skupine.

V okviru družbe Savatech poteka proizvodnja najrazličnejših gumenotehničnih izdelkov. Program za zaščito okolja in reševanje je tako eden najhitreje rastočih in najbolj perspektivnih programov. Družba Savatech je prepoznavna tudi po drugih programih, proizvodnji profilov za gradbeništvo in industrijo ter transportnih trakovih za uporabo v različnih industrijskih dejavnostih. Savatechov program Velo izdeluje pnevmatike za dvokolesna vozila, kot so skuterji, mopedi in manjši motorji, ter pnevmatike za gokarte, mini moto vozila, ATV vozila in industrijska, poljedelska vozila ter prikolice. V programu Print pa izdelujejo strokovni javnosti dobro poznano ofsetno gumo za tiskarsko industrijo. Vsi omenjeni izdelki so proizvedeni na osnovi lastnih zmesi in znanja. Poleg izdelkov se lahko v družbi pohvalijo s storitvami centralnega laboratorija, razvojnega inštituta in storitvami projektiranja ter inženiringa.

Družba Savatech je izrazito izvozno usmerjena, saj je bil delež izvoza v lanskem letu 74,2 odstoten. Glavnino svojega izvoza družba opravi prek zunanjetrgovinskih podjetij v Angliji, Nemčiji, na Češkem, na Poljskem in v ZDA ter prek dveh predstavništev v Italiji in Rusiji.

Gumarska industrija se uvršča v težko industrijo, v kateri je močno prisotno intenzivno fizično delo s ponavljajočimi se gibi in veliko obremenitvijo posameznih gibal oziroma kostno-mišičnega sistema. Zmanjševanja tveganj za nastanek kostno-mišičnih obolenj so se v družbi Savatech lotili celovito in sistemsko ter skozi niz med seboj dopolnjujočih se aktivnosti zmanjšali kostno-mišična obolenja na zavidljivo raven. Aktivnosti so bile izvedene celovito in tvorijo zaključeno celoto.

V družbi Savatech so bile v okviru dobre prakse izvedene naslednje aktivnosti:

1. Reševanje ergonomske problematike na delovnih mestih

Za reševanje ergonomske problematike so v družbi Savatech ustanovili interdisciplinarno skupino »Tim za ergonomsko analizo delovnih mest«, ki jo sestavljajo:

- strokovnjaki na področju varnosti in zdravja pri delu,
- organizacijski vodje del,
- odgovorni projektanti delovne opreme,
- tehnologi delovnih procesov,
- zdravnik, specialist medicine dela,
- kadrovski delavci,
- zaposleni in njihovi predstavniki.

Skupina na podlagi različnih orodij in metod izvaja ergonomsko oceno posameznih delovnih mest. Ta ocena je sestavni del vsakoletne revizije ocene tveganja za varnost in zdravje pri delu.

Na podlagi letnih ciljev in programov ter ergonomskih analiz delovnih mest so bile na posameznih delovnih mestih opravljene tehnične izboljšave z namenom odprave oziroma zmanjšanja kostno-mišičnih obolenj.

2. Preventivna kampanja: »Marec – mesec varnosti in zdravja pri delu«

V sklopu te akcije so poleg revizije ocene tveganja in ponovne ergonomske analize delovnih mest potekale akcije usposabljanja in ozaveščanja sodelavcev za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za nastanek kostno-mišičnih obolenj v zvezi z delom. Izdelali so tedenske informacije oziroma navodila na temo preprečevanja kostno-mišičnih obolenj, zaposlenim je bil posredovan bilten »Srečko svetuje in opozarja« s tematiko letošnje evropske kampanje »Naredite si breme lažje« in s praktičnimi napotki za varno delo. Problematiko kostno-mišičnih obolenj so predstavili tudi v časopisu Sava, razpisali so tudi likovni natečaj za najmlajše na to temo.

3. Priročnik »S telesno dejavnostjo do boljšega zdravja«

Družba je izdala priročnik »S telesno dejavnostjo do boljšega zdravja« z napotki za zdravo in uravnoteženo prehrano ter s prikazom telesnih vaj ter načina vadbe za preprečevanje oziroma zmanjševanja tveganja za nastanek kostno-mišičnih obolenj. Priročnik so prejeli vsi zaposleni v družbi. Za zaposlene pri delu s slikovnimi zasloni pa so organizirali praktične prikaze vaj pod strokovnim nadzorom trenerke fitnesa. Aktivnost se vključuje v strategijo na področju telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja od leta 2007 do leta 2012, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije.

4. Kodeks premeščanja bremen

V podjetju so prevedli avstralske smernice »Kodeks prakse premeščanja bremen«, ki so jih dopolnili s slovensko zakonodajo in posebnostmi na tem področju. Smernice so posredovali vodjem in načrtovalcem delovnih procesov v pomoč pri zagotavljanju ugodja pri delu oziroma varnega in zdravega dela.

Družba Savatech je sicer že od leta 2004 lastnica certifikata OHSAS 18001 za področje celovitega in systemskega vodenje na področju varnosti in zdravja.

Rezultati systemskega dela v družbi Savatech na področju varnosti in zdravja pri delu se kažejo predvsem v zmanjševanju bolniške odsotnosti in izboljšanju zadovoljstva zaposlenih. Bolniška odsotnost se je od leta 2004 do leta 2007 zmanjšala za 28,8 %. Povprečno število dni odsotnosti z dela zaradi bolečin v hrbtu pa je v prvi polovici leta 2007 pod slovenskim povprečjem in znaša 4,78 dneva.

V družbi Savatech si skozi sprejeto politiko varnosti in zdravja pri delu nenehno prizadevajo za izboljševanje delovnih pogojev. Zato njihov moto »Zdrav, zadovoljen in motiviran delavec« zavzema pomembno mesto med vrednotami družbe.

Splošna bolnišnica Murska Sobota

Območje delovanja Javnega zavoda Splošna bolnišnica Murska Sobota, ki zaposluje 866 delavcev, je pomurska zdravstvena regija. Splošna bolnišnica Murska Sobota opravlja bolnišnično zdravstveno dejavnost, specialistično zdravstveno dejavnost ter samostojne zdravstvene dejavnosti, ki jih ne opravljajo zdravniki.

V Splošni bolnišnici Murska Sobota se zavedajo, da sta tako delo, ki ga delavci opravljajo, kot tudi samo delovno mesto izredno pomembna za zdravje zaposlenih. Številni primeri dobre prakse ter izkušnje doma in v tujini namreč kažejo, da je mogoče s primernimi ukrepi zmanjšati ali odpraviti negativne vplive dela in delovnega okolja na zdravje ter spodbuditi delavce in delodajalce k oblikovanju zdravju naklonjenega življenjskega sloga. Povezovanje, načrtovanje in izvajanje teh ukrepov v Splošni bolnišnici Murska Sobota poteka v obliki promocije zdravja pri delu. Osrednji cilj promocije je boljše zdravje ljudi in s tem večja kakovost življenja in dela, ni pa zanemarljivo tudi dejstvo, da se zaradi dobrih programov promocije zdravja znižujejo stroški, povezani z boleznijo, zdravljenjem, bolniškimi odsotnostmi, invalidnostjo, poklicnimi boleznimi in prezgodnjo umrljivostjo.

V letu 2006 se je Splošna bolnišnica Murska Sobota v okviru programa Phare vključila v program promocije zdravja pod imenom Čili za delo ter usposobila svetovalce za promocijo zdravja pri delu. Z znanjem, ki so ga svetovalci pridobili v procesu izobraževanja, so v Splošni bolnišnici Murska Sobota še isto leto pristopili k izvedbi projekta promocije zdravja na delovnem mestu.

Da bi v podjetju lahko opredelili težave, ki so povezane z zdravjem, počutjem, razpoložljivostjo delavcev in varnostjo pri delu, so v Splošni bolnišnici Murska Sobota analizirali vse dosegljive podatke in jih prikazali s pomočjo kazalnikov zdravja. Analiza je pokazala, da so bolezni kostno-mišičnega sistema in vezivnega tkiva najpogostejši razlog odsotnosti z dela.

Podrobnejša analiza izgubljenih dni ter indeksov bolniške odsotnosti po starostnih skupinah in spolu je pokazala, da je bolniška odsotnost v Splošni bolnišnici Murska Sobota zaradi bolezni kostno-mišičnega sistema in vezivnega tkiva v obdobju zadnjih petih let najvišja v starostni skupini od 45 do 64 let, kazalnik resnosti pa je pokazal od leta 2000 do 2005 trend naraščanja v starostni skupini od 20 do 44 let. Glede na spol prevladujejo ženske, kar ne preseneča, saj gre za zdravstveno organizacijo oziroma poklice, kjer je zaposlenih več žensk kot moških.

Na podlagi tako opravljene analize so se v Splošni bolnišnici Murska Sobota odločili, da bodo izvedli aktivnosti modula »Ergonomske ukrepi na delovnem mestu« po metodologiji »Čili za delo«, ki ga je pripravil Inštitut za medicino dela, prometa in športa.

V bolnišnici so že v preteklosti izvajali občasne aktivnosti na področju promocije zdravja, po seznanitvi s projektom Čili za delo in na podlagi novega znanja, ki so ga pridobili s področja promocije zdravja na delovnem mestu, pa so se tega področja lotili bolj sistematično.

S podporo vodstva bolnišnice so v drugi polovici leta 2006 uspeli narediti prve premike na področju promocije zdravja pri delu, predvsem pa spremeniti pogled na zdravje zaposlenih, ki pomeni enega ključnih dejavnikov uspešnosti organizacije.

Da bi lahko dosegli končni cilj projekta ter izboljšali zdravje zaposlenih na delovnem mestu, je bilo treba izvesti niz aktivnosti za znižanje števila nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom, za zmanjšanje števila delovnih invalidov in odstotka bolniške odsotnosti zaradi določene bolezni ter projekt postopoma razviti v program tako, da postane del politike in strategije v bolnišnici ter oceniti zdravje delavcev z merljivimi in ocenjenimi kazalniki zdravja pri delu. V Splošni bolnišnici Murska Sobota so se zavedali, da je te cilje mogoče doseči le s podporo vodstva ter z vlaganjem v človeške vire na področju promocije zdravja skozi celotno delovno dobo. Prav tako je zelo pomembno tudi načrtno delo z novozaposlenimi delavci.

Vodstvo bolnišnice je na osnovi predstavitve načrta projekta v juniju 2006 podprlo izvedbo projekta, ustanovili pa so tudi skupina za zdravje. V okviru projekta so izvedli naslednje aktivnosti:

- pridobili so podatke o vzrokih bolniške odsotnosti,
- izboljšali so kadrovski informacijski sistem v smislu bolj natančnega in doslednega spremljanja bolniških odsotnosti,
- pripravili so interna »Navodila za ravnanje v primeru nezgod pri delu« in zloženko za zaposlene z naslovom »Tudi VAM se lahko zgodi nezgoda pri delu« skupaj z novimi obrazci za raziskavo poškodbe pri delu in prijavo poškodbe z ostrim in/ali okrvavljenim predmetom ali po obrizganju oziroma politju s krvjo,
- organizirali so izobraževanje na področju nezgod pri delu ter dejavnikov tveganja za nastanek kostno-mišičnih obolenj, kot so ročno premeščanje bolnikov, delovni pripomočki, delovno okolje ter življenjski slog zaposlenih,
- organizirali so različne športno-rekreacijske dogodke.

Program promocije zdravja pri delu, ki so ga v Splošni bolnišnici Murska Sobota izvedli v obliki projekta, se je izkazal kot dober pristop tako v smislu reševanja že obstoječih problemov na področju zdravja kot tudi varovanja oziroma krepitve zdravja zaposlenih. Pomembno je, da v projektu aktivno sodelujejo tako vodstvo bolnišnice kot tudi delavci. Le na ta način bo namreč zagotovljena uspešnost projekta, ki se že kaže skozi dosežene kratkoročne cilje. Dolgoročne cilje pa bo mogoče vrednotili šele po daljšem časovnem obdobju, ko se bo projekt promocije zdravja postopoma razvil v program in postal del politike in strategije v bolnišnici.